

Õiguskantsler

Maret Maripuu
Sotsiaalkindlustusamet
info@sotsiaalkindlustusamet.ee

Teie nr
Meie 08.07.2024 nr 16-6/241071/2404052

Ligipääs Sotsiaalkindlustusameti Tallinna klienditeenindusele

Austatud proua Maripuu

Puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaselt peab puuetega inimestel olema samasugune ligipääs avalikele teenustele, kui teistel inimestel. Sotsiaalkindlustusameti (SKA) Tallinna teenindusbüroole (Paldiski mnt 80) on ligipääs paraku raskendatud.

Teadaolevalt jääb Sotsiaalkindlustusameti Tallinna klienditeenindus samale aadressile vähemalt 2033. aastani. Seepärast tuleb Sotsiaalkindlustusametil koostöös Tallinna linnaga muuta linnaruum ligipääsetavaks: tuua ühistranspordipeatus hoone ette, rajada hooneni kompimisega tajutavad ehk taktiilsed juhtteed ning arvestada hoone vahetus läheduses paiknevatel ülekäiguradadel jalakäijate erivajadusi. Palun andke hiljemalt 16. septembriks ülevaade oma plaanidest Tallinna klienditeenindusse ümbruse ligipääsetavaks muutmiseks.

Sotsiaalkindlustusameti Tallinna klienditeeninduse ligipääsetavus

1. Sotsiaalkindlustusameti Tallinna klienditeenindus asub aadressil Paldiski mnt 80. Õiguskantslerilt on mh päritud, miks paljudele Tallinna ja Harjumaa inimestele nii vajalik ametiasutus paikneb südalinna 4 kilomeetri kaugusel.
2. Lisaks sellele pole hoonele lihtne ligi pääseda, see ei vasta ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri [määrusele puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele](#). Määruse nõuded on kohustuslikud vaid pärast selle määruse kehtima hakkamist rajatud hoonetele, kuid see ei tähenda, et riik ja omavalitsus ei peaks püüdma muuta puuetega inimestele olulisi kohti linnaruumis ligipääsetavaks esimesel võimalusel.
3. Ligipääs Tallinna klienditeenindusele on keeruline järgmistel põhjustel:
 - Lähimad ühistranspordipeatused asuvad hoonest 300-400 meetri kaugusel. Nii liikumis- kui ka nägemispuudega inimesele on nii pika vahemaa läbimine kurnav või suisa võimatu;

- Ühistranspordipeatused ise ei ole ligipääsetavad: bussi sissepääs ja bussipeatus ei ole ühel tasandil, liikumis- ja nägemispuudega reisijal on keeruline või isegi võimatu bussi siseneda ja bussist väljuda.
- Ühistranspordipeatuses pole häälteavitusi ega tablood.
- Paldiski mnt 80 hoone paikneb mitmerealise (3+3(4) rida) sõidutee kõrval. Kõnnitee ja sõidutee asuvad samal tasandil, ülekäiguraja koht pole taktiilselt tähistatud.
- Roheline foorituli sõidutee ületamiseks põleb vaid 10-13 sekundit. Kõik foorid ei ole varustatud helisignaaliga. Sõidusuunad ei asu samal tasandil, mistõttu mõlema sõidusuuna ületamiseks tuleb liikuda kallakust kas alla või üles. Ohutussaar või –riba ei vasta ligipääsetavuse nõuetele.
- Ühistranspordipeatusest Sotsiaalkindlustusameti klienditeeninduseni puuduvad pimedate taktiilsed juhtteed, hoone ja kõnnitee vahel on hooajaliselt veega täitunud kraav.
- Sotsiaalkindlustusameti kodulehel puudub nägemispuudega inimestele vajalik kirjeldus, kuidas bussipeatusest klienditeeninduse jõuda.

Sotsiaalkindlustusameti kohustused

4. [Sotsiaalkindlustusameti visiooniks](#) on Eesti inimese iseseisva toimetuleku ja heaolu kindlustamine. Ameti jaoks on kõige tähtsamaks väärtuseks hoolivus, mis tähendab, et amet märkab vajadusi inimese elukaarel, et pakkuda sellest lähtuvalt abi ja toetust. Seda tehes lubab SKA olla klientide suhtes hooliv ja lugupidav.
5. Arvestades, et SKA määrab puude raskusastet, määrab ja maksab puudega inimese toetust, aga osutab ka teisi teenuseid, peaks ligipääsetavus olema SKA-le oluline. Mitte ükski teine riigiamet ei suhtle nii paljude puuetega inimestega. Ühel või teisel moel pöördub ameti poole 8,5% Eesti elanikest, sest eelmise aasta seisuga on puude raskusaste määratud ca 116 tuhandele inimesele.
6. SKA on viimastel aastatel arendanud e-teenuseid. Kindlasti aitavad ligipääsetavad e-teenused paljusid puuetega inimesi SKA osutatavaid toetusi ja teenuseid taotleda ja saada. E-teenuste arendamine ei asenda ega võta kohustust tagada abivajajatele ligipääs otsesuhtluseks. SKA on kinnitanud, et hoone enda klienditeeninduse osa on igas mõttes ligipääsetav. Sellest aga ei piisa, kui potentsiaalne abivajaja ei pääse iseseisvalt abiosutaja juurde.
7. Puuetega inimeste õiguste konventsiooni peamine eesmärk on puuetega inimeste iseseisvuse suurendamine. See tähendab ka igas mõttes lihtsat ja ohutut ligipääsu. Hoonesse aadressiga Paldiski mnt 80 ei ole praegusel kujul kõigil abivajajatel võimalik ohutult ja mugavalt ligi pääseda.
8. Kuigi ka omavalitsus peab muutma avaliku ruumi ja ühistranspordi ligipääsetavaks, on Sotsiaalkindlustusameti võimuses teha selleks ettepanekuid.
9. [Ligipääsetavuse rakkerühm](#) on analüüsinud transpordi ligipääsetavust. Seejuures keskenduti valdavalt transpordile endale, kuid vähem transpordipeatustele või kuidas ühistranspordini üldse jõuda. Samas ei ole hoone enda ligipääsetavusest sisuliselt kasu, kui hooneni puudega inimesel iseseisvalt jõuda pole võimalik. Kuna Sotsiaalkindlustusamet

on puudega inimesele tihti peamine koht riigiga suhtlemiseks, siis palun Teil võtta ette samme muutmaks ligipääs klienditeenindusele puuetega inimestele kohaseks.

Eesti võetud rahvusvahelised kohustused

10. [Puuetega inimeste õiguste konventsiooni](#) artikkel 9 sätestab, et ligipääsetavad peavad olema hooned, teed, transport ja muud sise- ja välisrajatised, sealhulgas koolid, eluasemed, meditsiinasutused ja töökohad;
11. Puuetega inimeste õiguste komitee [üldkommentaaris nr 2](#) aastast 2014 (p 40) on kirjas, et tervishoiu ja sotsiaalkaitse jäävad puudega inimestele kättesaamatuks, kui neil puudub ligipääs hoonetele. Ja isegi kui hooned ise on ligipääsetavad, siis ei saa lugeda teenust ligipääsetavaks, kui transport kohta, kus sotsiaalabi osutatakse, puudub. Nagu eespool kirjeldatud, siis ühistranspordipeatused Tallinna klienditeeninduse lähedal ei ole ligipääsetavad.
12. Nimetatud üldkommentaari 2 punktis 29 on sedastatud vajadus ligipääsetavust käsitleda nii üldistes kui ka üksikutes võrdsust käsitlevates seadusandlikes aktides. Seda on Eesti ka teinud kehtestades ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel majandus- ja infotehnoloogiaministri määrusega [Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele](#). Need nõuded kehtivad küll ehitistele, mis valmivad või renoveeritakse pärast määruse kehtima hakkamist, aga volitades ministrit neid nõudeid kehtestama on seadusandja leidnud, et puuetega inimestel peab olema tagatud ligipääs.
13. Puuetega inimeste õiguste konventsiooni üldkohustusena (artikkel 4 p 2) on riik lubanud võtta kasutusele kõik meetmed ja ressursid, et majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised õigused täita järk-järgult. Seega, isegi juhul kui kõike ei saa üle öö ligipääsetavaks muuta, peab olema plaan, kuidas ja millal ligipääsetavad lahendused olemas olema saavad.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Jevgeni Ossinovski, Tallinna linnapea

Liisi Uder 6938437
Liisi.Uder@oiguskantsler.ee